

Internetservice voor kinderen met dyslexie

Gamma is een compleet behandelingsprogramma voor kinderen met dyslexie. Wat in 1993 begon als een dos-programma, is nu een online oefenprogramma met een centrale database en aansturing.

Marjan de Groot

Kinderen met lees- en spellingproblemen die binnen de school niet verder geholpen kunnen worden, komen terecht in de zorg. Maar hoe ziet zo'n zorgtraject er dan uit? Wat wordt er van het kind verwacht? En hoe zit het met de kinderen die niet de mogelijkheid hebben iedere week naar het behandelcentrum te komen omdat dit financieel niet haalbaar is, of gewoon omdat ze te ver weg wonen? Vallen zij buiten de boot?

Michel Ekkebus, directeur van het Regionaal Instituut Dyslexie (RID) in Arnhem, ontwikkelde samen met zijn team Gamma. De ontwikkeling van deze software staat natuurlijk niet stil, er zijn steeds nieuwe inzichten die verwerkt worden.

REGIONAAL INSTITUUT DYSLEXIE

Het RID is een centrum met zes vestigingen in Nederland, dat onderzoek doet naar taalproblemen. Kinderen die hier binnenkomen, hebben niet allemaal dyslexie. Er worden gemiddeld zevenhonderd kinderen per week behandeld. Als de school een taalachterstand heeft ontdekt en remediërende hulp heeft geen resultaat gehad, dan komt een kind bij het RID terecht. Tenminste, als de ouders een fiks bedrag kunnen ophoesten, namelijk zo'n € 5.000,00 voor het diagnostisch onderzoek en de totale behandeling. Arnhem is hiermee nog een van de goedkopere instituten. Ekkebus pleit fanatiek voor een vergoedingsregeling in de zorgverzekering. Het is voor hem moeilijk te verteren dat er kinderen zijn die niet geholpen kunnen worden. Ekkebus heeft zich vastgebeten in het probleem dyslexie en is niet van plan los te laten. De zorg moet voor iedereen toegankelijk zijn.

BEHANDELING

Allereerst komt het kind met zijn ouders voor een intakegesprek naar het centrum. Hieruit volgt een onderzoek dat drie dagdelen duurt. Er volgt een grondige analyse om eventuele andersoortige oorzaken van de taalstoornis te ontdekken. Als blijkt dat het kind dyslectisch is, komt het een keer per week naar het instituut voor behandeling. Thuis en op school moet het kind veel oefenen en dus is de samenwerking met school en ouders erg belangrijk. Er gaat een usb-stick mee naar huis

waar de oefeningen op staan die thuis uitgevoerd moeten worden. Naast de oefenresultaten wordt ook nog andere relevante informatie, zoals oefentijd en oefenmomenten, op de stick geregistreerd. De therapeut en behandelaar kan dan samen met kind en ouder op zoek naar de beste oefenfrequentie.

In de behandelcyclus is een aantal meetmomenten ingebouwd om zicht te houden op het resultaat van de behandeling. Niet zelden neemt de aandacht van de ouders na verloop van tijd af en dit heeft onmiddellijke gevolgen voor de vorderingen van de leerling. Er moet gemiddeld een jaar tot anderhalf jaar lang bijna iedere dag geoefend worden en dit kan best zwaar zijn voor ouders en kind.

GRAMMA-PROGRAMMA

Kinderen met dyslexie hebben een inefficiënte fonologische verwerking. Ekkebus: 'Tijdens de behandeling gaan alle kinderen eerst terug naar de beginfase van het leren lezen met de bedoeling om opnieuw de letter-klank-combinaties te automatiseren. Doel van de behandeling is dat kinderen leren omgaan met de interne klankverwerking van taal. Het gaat vooral niet om het trainen van woordherkenning, zoals op scholen vaak met de flietsprogramma's het geval is.

Woordherkenning is een manier voor een kind om het gebrek aan letter-klank-verwerking te compenseren. Hiervoor is veel geheugencapaciteit van de hersenen nodig. Juist door het gebruik van onzinwoorden wordt voorkomen dat het kind het beeld van een woord gaat herkennen en dwingen we het kind om elk woord opnieuw op te bouwen uit de afzonderlijke klanken.'

'Het flietsprogramma dat het RID gebruikt met onder andere onzinwoorden is dus echt anders dan op school waar vaak met wisselrijtjes wordt geoefend. Dit is prima voor kinderen die niet dyslectisch zijn. Maar dyslectici trainen dan hun hulpmiddel 'geheugen'. Als de woorden dan moeilijker worden, vallen de kinderen die op deze wijze zijn getraind alsnog uit. Ze kunnen dan namelijk niet terugvallen op de fonologische route van een woord. Het is onmogelijk om alle woorden te leren herkennen.'

EFFECTIVITEIT

Michel Ekkebus heeft samen met onderzoeksmedewerkster van het RID, Patty Gerretsen, en Fred Hasselman van de Radboud Universiteit Nijmegen, onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de behandeling Gramma. Er is gekeken naar de resultaten van 223 kinderen die uitbehandeld zijn bij het RID. Er werd bij het grootste deel van deze groep een zeer goede vooruitgang geboekt bij het lezen en spellen. Tevens werd een groep kinderen, acht jaar na beëindiging van de behandeling Gramma, weer opgezocht en vergeleken met volwassenen die net in behandeling zijn gekomen. De twee groepen hebben een gelijk IQ. Wat opvalt, is dat de acht jaar geleden behandelde kinderen een hoger opleidingsniveau hebben gehaald en nog steeds een gemiddeld leesniveau hebben.

INTERNETSERVICE

Ekkebus is nog niet tevreden en vindt dat er nog te veel kinderen buiten de boot vallen. Aan de financiële kant van het verhaal wordt gewerkt en de vooruitzichten zijn goed. Maar wat moet er gebeuren met de kinderen die bijvoorbeeld op de Waddeneilanden wonen? Of met kinderen die een lichamelijke handicap hebben? Deze kinderen kunnen niet iedere week naar de praktijk komen.

Er wordt op dit moment daarom hard gewerkt aan een internet-service. Door gebruik te maken van een webcam en twee schermen kunnen behandelaar en leerling toch contact met elkaar hebben. Het is niet ideaal, maar het is een goed alternatief als kinderen om wat voor reden dan ook niet iedere week naar de praktijk kunnen komen. <<